

William Shakespeare – Romeo Julie

- Nejznámější anglický i světový dramatik, významný básník a herec; vrcholný umělecký představitel evropského humanismu a pozdní renesance
Narodil se v středoanlickém Stratfordu nad Avonou. Zde se vzdělával na místní latinské škole a již v osmnácti letech se oženil. Záhy odešel do Londýna, aby se mohl věnovat divadlu. Zde hrál v různých divadelních společnostech, poté začal upravovat hry jiných autorů a nakonec se sám stal tvůrcem původních dramát. Jeho umělecká dráha byla natolik úspěšná, že se stal dokonce spolumajitelem nejslavnějšího londýnského divadla – Globe. Po dvacetileté činnosti v Londýně se Shakespeare vrátil zpět do Stratfordu, kde jako dvaapadesátiletý umírá. Již za svého života se Shakespeare stal natolik populárním, že mnozí další autoři uveřejňovali své básně pod jeho jménem.
- Autor asi 37 her a sonetů
- psal:
 - **historické hry** – Richard II. Jindřich IV., Král Jan...
 - **tragédie** – Hamlet, králevic dánský; Othello, Romeo a Julie, Makbeth...
 - **komedie** – Komedie plná omylů, Sen noci svatojánské, Zkrocení zlé ženy, Veselé paničky windsorské, Mnoho povyků pro nic, Večer tříkrálový
 - romance i poezie – Sonety
- **Styl psaní:**
 - jeho díla zcela světská
 - hrdinové sami strůjci svého osudu-jejich činy odrazem charakteru
 - hrdinové často rozporné živoucí postavy
 - typickým veršem Shakespearových dramát = blankvers (nerýmovaný pětistopý jambický verš)
- Do češtiny celou jeho tvorbu přeložil J.V. Sládek
- Velmi renesanční-např. Ženy více emancipované (mají vlastní názor, odporují muži)

Renesance a humanismus (poč. 14. stol. - poč. 17. stol.)

- renesance = znovuzrození, humanismus = lidský
K období 14. - 16. stol. Se váže také pojem Humanismus (myšlenkový směr, který zdůrazňuje svobodný rozvoj lidské osobnosti) a **Reformace** – přetvářet (cílem tohoto hnutí bylo reformovat římskokatolickou církev)
- vliv zámořských objevů, rozvoj věd společenských a přírodních (astronomické – důkaz kulatosti Země – Galileo), vynález knihtisku(Gutenberg)
- **Znaky:**
 - znovuzrození antiky, návrat k antické kultuře
 - nový ideál vzdělání – touha po pravdivém poznání člověka a pozemského života
 - mnohostrannost umělců, např. M. Buonarroti, Leonardo da Vinci
 - v popředí literatura nauková, lyrika
- **Představitelé:**
 - Giovanni Boccaccio (Dekameron)
 - Francesco Petrarca (Sonet)
 - Francois Villon (francouzská balada)
 - Lope de Vega

Dílo – Romeo a Julie

- **Děj:** Kdysi dávno žily ve Veroně dva proslulé rody: Kapoletové a Montekové. Tyto rody se nanáviděly po celé generace a neustále mezi nimi vznikaly sváry, a to jak mezi pány, tak

mezi jejich služebnictvem. Jejich spory dospěly tak daleko, že do nich musel zasáhnout vévoda, který jim pohrůzkou smrti přikázal dodržovat nadále mezi sebou mír. Monketův syn Romeo byl nešťastně zamilován do jisté Rosaliny, která byla k jeho citům naprosto slepá. Pro Romea tato nešťastná láska znamenala konec žití a byl by se kvůli ní při své jemné poetické duši usoužil. Jeho přátelé Benvolio a Merkucio jej chtěli trochu rozveselit v jeho zoufalství, a tak jej vzali s sebou na maskarní ples ke Kapuletům. Na tomto plese, kde byli díky maskám všichni tři na půdě nepřátel v bezpečí, Romeo poprvé spatřil osudovou lásku Julii a okamžitě zapomněl na chladnou Rosalinu a jeho srdce začalo hořet jen pro Julii. Ani Julii nebyl Romeo lhostejný avšak mezi nimi zela bezedná propast zášti mezi jejich rody. Po skončení plesu se Romeo vkradl do zahrady Kapuletů, a tu spatřil Julii na balkóně, která vzdychá pro svou lásku k němu. Romeo tajně vyslechl vyznání jejich citů a pak, když si byl jist její láskou, vyšel ze tmy a vyznal jí lásku on. Přestože mu v zahradě Kapuletových hrozila smrt, nedokázal se od své Julie odtrhnout a ještě té noci se oba domluvili na tajné svatbě, která se měla konat příštího dne. Ještě té noci zašel Romeo za svým dlouholetým důvěrným přítelem – bratr Vavřince, ke kterému se chodil vyplakávat ze své neopětované lásky k Rosalině. Nyní však jej žádal, aby jej oddal s Julií. Bratr Vavřince byl šokován takovým zvratem jeho citů a nepředpovídal jeho lásce k Julii dlouhého trvání. Avšak Romeo jej přesvědčila, že nejde o žádné chvilkové vzplanutí, a tak kněz přislíbil, že je následujícího dne oddá. Hned ráno Julie poslala za Romeem svou věrnou důvěrnici chůvu, která jí přinesla radostnou novinu, že se ještě toho dne stane Romeovou ženou, jak se také s požehnáním bratra Vavřince stalo. Avšak byl to sňatek tajný, o kterém věděla jen chůva, Vavřinec a oba novomanželé. Téhož dne se strhne šarvátka mezi Merkuciem, Benvoliem a Tybylem – synovcem paní kapuletové. Romeo se stane náhodným svědkem této šarvátky. Merkucio začne s Tybalem šermovat. Romeo se je snaží zadržet, ale Tybalt využije jeho zásahu a propíchne Merkucia. Romeo se rozhodne kamaráda pomstít a zabije Tybalta. Po tomto činu se schovává u bratra Vavřince, avšak záhy musí z Verony utéci, neboť vévoda jej potrestal vyhnanstvím. Vavřinec přislíbí, že bude zprostředkovávat spojení mezi ním a Julií. Za zatím naoko oplakávala svého bratrance Tybalta, ale ve skutečnosti pláče pro vyhoštěného Romea. Krátce po Tybaltově smrti se ji její otec rozhodne provdat za mladého šlechtice a vévodova příbuzného Parise. Julie je zoufalá, a tak ji druhého dne nacházejí mrtvou a všichni se domnívají, že zemřela steskem po bratranci a místo do kostela ke svatbě ji odnesou do rodinné hrobky. Vavřinec poslal po druhém bratru zprávu Romeovi. Na základě tohoto dopisu měl Romeo co nejdříve přijet do Verony a unést probouzející se Julii z hrobky. Avšak tento jeho dopis k Romeovi nešťastnou náhodou nedorazí, a místo toho mu jeho věrný sluha přináší zprávu, že Julie je mrtva. Romeo si koupí smrtící jed. Nato se Julie probudí a vida vedle sebe mrtvého Romea, probodne se jeho dýkou. To už na hřbitov ve snaze zabránit katastrofě přichází Vavřinec, avšak pozdě. Po něm dorazí městské stráž s vévodou, Kapuletem a Montekem, kterému zármutkem po vyhnaném synovi zemřela žena. Zdrčený bratr Vavřinec si plně uvědomuje svou vinu na vzniklém neštěstí a začne všem přítomným vypravovat celou historii nešťastné lásky jejich dětí. Montek s Kapuletem si uvědomí malichernost svých sporů a nad hrobem svých dětí se udobří. Romeo a Julie je jeda ztragedií, která patří k vrcholným Shakespearovým dílům. Celý příběh vychází z legendární středověké pověsti, kterou Shakespeare sladil s estetikou tehdejší renesanční doby. V lyricky zpracovaném díle se pod vlivem antických tragédií objevuje osudovost. Děj probíhá ve Veroně 16. století, je uspořádán chronologicky. Postavy jsou popsány a charakterizovány objektivně, realisticky a jejich činy mnohdy hraničí s morálkou tehdejší doby. Celé dílo je napsáno krásným bohatým jazykem s mnoha metaforami a přirovnáními.

- **Postavy:**

- **Julie** – mladá naivní dívka, která propadne romantickým představám o lásce a bláznivě se zamiluje do Romea
- **Romeo** – je věkově starší než Julie, ale přesto se do ní také bláznivě zamiluje, v průběhu

příběhu se Romeo i Julie vlivem okolností a tvrdé reality světa mění v reálně uvažující osoby a obě postavy v příběhu dozrávají

- **Otec Vavřinec** – svým smýšlením je výrazně středověkou postavou, ale postupem děje se stává svými názory a myšlenkami více renesančním člověkem, který se staví proti nesmyslnosti řádů a cítí s oběma milenci
- **Tybald** – ctí své jméno, snaží se být především úctyhodným mužem, ovšem jeho horlivost v boji a pomsta ho nakonec zabijí. Nenávidí Monteky.
- **Chůva** – je to pravá ruka Julie. Je pro ni skoro jako matka, může jí říct veškerá svá tajemství. Je nakloněna milencům, snad i vzpomíná na své vlastní mládí, a proto je chápe. Mnohdy je ovšem dost chladná, čímž vlastně kompenzuje horlivost mládí. Snaží se jednat jako přítelkyně, ovšem s rozumem rodiče.

- **Jazykové prostředky:**

- **metafora** – přenesení významu na základě podobnosti
- **personifikace** – neživá věc ožívá – zosobnění
- **epiteton** – básnický přívlastek
- **oxymóron** – vyjadřuje spojení dvou jevů, které se vzájemně vylučují

V díle je využita próza i poezie, metafory, figury a použit vytríbený a vznešený styl, který je tak typický pro Shakesperova díla. Často se objevují jmenné tvary přídavných jmen, citově zabarvené výrazy, inverze.

- **Kompozice:**

Kompozice díla je chronologická členění se na prolog (úvodní část) a pět dejství. Celý příběh je psán Shakespearovým oblíbeným jazykovým stylem – pětistopým jambickým veršem.

- **Literární druh, žánr**

- druh – Drama
- žánr – Tragédie